

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זעקללה"ה

גליון כ'

[תשפ"ה]

שנה מ"א

שיעור חורש"י פרשת תשא תשל"ה

ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמרו וגו' (לא, יג). וברש"י ואתה, אף על פי שהפקדתיך לצוותם על מלאכת המשכן, אל יקל בעיניך לדחות את השבת מפני אותה מלאכה. אך את שבתותי תשמרו, אף על פי שתהיו רדופין ורזיזין בוריות מלאכה שבת אל תדחה מפניה עכ"ל.

יש לדייק בכפלות הדברים, שהרי כבר כתב רש"י אל יקל בעיניך לדחות את השבת וכו', ולמה חזר וכתב שבת אל תדחה מפניה. ומשמעות הדברים כאילו דבור השני היא לכל עדת ישראל, ודבור הראשון הוא בנוגע למשה רבינו בעצמו, שכך מורה לשון הכתוב ואתה וכפירושו של רש"י אף על פי שהפקדתיך לצוותם וכו'. וצריך ביאור.

גם להבין קשר הדברים דמפני שהופקד לצוותם על המלאכה יש סברא לדחות את השבת מפניה, עד שהוצרך לאפוקי ולומר אף על פי שהפקדתיך לצוותם וכו' אל יקל בעיניך לדחות את השבת וכו'.

ונראה דהנה קיימא לן (שו"ע אור"ח שו ז) דאסור לומר בשבת לחברו או לנכרי שיעשה לו מלאכה במוצאי שבת, ומכל מקום זה קיל יותר מאיסור אמירה לנכרי שיעשה בשבת עצמו. ואף למה שכתב הסמ"ג (ל"ת עה והובא בב"י אור"ח סו"ס רמד) מהמכילתא דנפקא מקרא דכל מלאכה לא יעשה בהן, (ודן בזה אם הוא מן התורה או אסמכתא בעלמא), מכל מקום כשאומר לו לעשות מלאכה במוצאי שבת ודאי שאין בכך אלא איסור דרבנן.

לפי זה היה מקום לעשות כן במלאכת המשכן, שילמד אותם סדר המלאכה ויפקוד אותם איש איש על עבודתו אשר יעשו מיד אחר השבת. בימות החול מטרודים תמיד במלאכתם, ובשבת שאין אפשרות לעסוק במלאכת העבודה אז כחם על הזמן ישבו כל היום בלימוד ותכנון מלאכת הקודש, לחשוב מחשבות ולדבר דבר על סדר העבודה שלאחר שבת.

על כך בא ציווי מיוחד ואתה אף על פי שהפקדתיך לצוותם על מלאכת המשכן, אל יקל בעיניך לדחות את השבת מפני אותה מלאכה, רצ"ל לעסוק בשבת בציווי על מלאכת המשכן, שגם זאת אסר עליו ברמז משום שבות דאמירה. הגם אמנם שמותר לעסוק בהלכותיה, אבל לא לצוותם ולהפקידם על המלאכה.

זה שהסמיך הכתוב ואתה דבר אל בני ישראל לאמר, אך את שבתותי תשמרו וגו'. דכשם שאני מצוה אתכם על השמירה ממלאכת המשכן בשבת, כך אני מזהיר אותך בפרטיות על הדיבור לבני ישראל, שלא לצוותם על מלאכת המשכן ביום השבת. כי אתם מוזהרים ועומדים אך את שבתותי תשמרו דשבת אל תדחה מפניה, וכמו כן אל יקל בעיניך לדחות את השבת מפני אותה מלאכה אפילו באמירה לצורך אחר השבת.

*

יש להוסיף בנותן טעם לשבת, ולבאר גם אריכות לשונו של רש"י אף על פי שתהיו רדופין וזריזין בזריזות מלאכה וכו'.

דידועים דברי הסמ"ג (עשין רכד) שמשה רבינו כבר גזר על הזאה שבת משום גזירה שמא יעבירונו (ועיין שו"ת חתם סופר אור"ח קמא), ולפי שבאותה שנה חל ערב פסח בשבת לא יכלו הממאים לעשות הפסח ביום ההוא. בדרך זה כתבו האחרונים (עיין משנת חכמים למהר"ם האגוז תקלח-תקלט) גם בענין תקיעת שופר בשבת, דבש"ס (ר"ה כט): מבואר בטעם האיסור הכל חייבין בתקיעת שופר וכו' גזירה שמא ימלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. ולעיל שם: כתוב אחד אומר שבתון וזכרון תרועה, וכתוב אחד אומר יום תרועה יהיה לכם, לא קשיא כאן ביום טוב שחל להיות בשבת כאן ביום טוב שחל להיות רבא אי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעינן וכו' עיי"ש, וכן הוא דעת הירושלמי (ר"ה ה:). ומכל מקום רמז יש בדבר שכתבה תורה וזכרון תרועה, לפי שבאותה שנה שהיו ישראל במדבר חל ראש השנה להיות בשבת, והגם שאין איסורו מדאורייתא, ככל זאת נמנעו מלתקוע משום גזירת שמא יעבירונו שכבר נגזרה בבית דינו של משה.

וי"ש לומר דמהאי טעמא נמי אסר עליו הכתוב לדרוש בהלכות המשכן ביום השבת, לא רק במשמרת פקודת העבודה כנ"ל, אלא אף גם הלימוד בהלכותיה, בהיות וישראל קדושים היו להוטים ביותר לגמור מעשה המשכן, והם הביאו אליו עוד נדבה כבוקר כבוקר (שמות לו, ג) ברוב זריזות והתלהבות, יש לחוש שמא יטעו בדבר מצוה לעשות איזה מלאכה בהבאת הנדבה, או תקיעת יתד במשכן וכיוצ"ב.

ולפי המבואר בלשון הגמרא הכל חייבין בתקיעת שופר וכו', ומתוך שהוא מחוייב בדבר הוא בהול לצאת ידי חובה (רש"י מגילה ד: ד"ה הכל חייבין). הוא היינו שכתב רש"י כאן אף על פי שתהיו רדופין וזריזין בזריזות מלאכה, וזה בנותן טעם על מה שכתב בדבור הקודם שלא יצוה אותם על מלאכת המשכן בשבת, דלפי שהם רדופים בזריזות המלאכה צריך זהירות יתירה שאל תדחה שבת מפניה מרוב בהילות.

*

וחדרית הוא לן שגם הדרש והלימוד בעניני עבודת המשכן נאסר עליהם אז בשבת. על כך נאמר להלן בפרשת ויקהל (שמות לה, א) ויקהל משה את כל עדת בני

ישראל וגו', ובילקוט (רמז תח) מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה ויקהל אלא זאת בלבד אמר הקב"ה עשה לך קהלות גדולות ודרוש לפניהם רבנים הלכות שבת וכו'. הלכות שבת דייקא, אבל לא הלכות המשכן ועשייתו.

ומיושב בזה מה שנאמר שם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ודקדקו המפרשים דהלא אזהרת שבת היא בשב ואל תעשה ולא מה שיש לעשות (עין אור החיים הקדוש). לדרכנו יורמו שאמר להם ודרש בפניהם רק באלה הדברים שמותר לעשות אותם, למעט מלאכת המשכן שאסור לעשות בשבת לא כללם באלה הדברים שדרש במקהלותם.

ושם ברש"י (פסוק ב) הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן לומר שאינה דוחה את השבת. וקשה למה חזר עליו הכתוב אחרי שכבר נלמד בפרשתינו דאל תרחה שבת בפניה (ועין רמב"ן ומורה שם). אמנם לדרכנו באמת לא נאמרו שם שתי הפרשיות בבת אחת, שהרי אזהרת שבת הקהיל ודרש לפניהם ביום השבת, ואילו ציווי מלאכת המשכן נאמר עליו לומר בשבת. אם כן אין זו סמיכות גמורה (ויש בזה אריכות דברים בהא דדרשינן סמוכין ככל התורה אם הכוונה ששני הדברים נאמרו ביחד, או לפי שנכתבו בסמיכות, וזה שייך לפלוגתא (גיטין ס). דתורה מגילה מגילה ניתנה או תורה התומה ניתנה, ואכמ"ל). אם כן עיקר הלימוד שאין דוחה שבת היא בפרשתינו, רק מעצם הדבר שהקדים להם אזהרת שבת, ודחה ציווי מלאכת המשכן אלאחר השבת, מזה אנו יודעים לומר שאינה דוחה את השבת לא כמעשה ולא באמירה ולימוד.

*

עוד נראה בזה. דהנה הקשו המפרשים מהיכי תיתי שעשה דמלאכת המשכן תהא דוחה את השבת, והא אין עשה דוחה לא תעשה ועשה (עין מורה קדושים יג ג, וגור אריה פרשת ויקהל שם, וע"ע ספורנו כאן), דשבת הוי עשה ולא תעשה (עין במהר"ם לובלין שבת קלב:).

ויש לומר על פי דברי המדרש (במדב"ד יב, א) בשעה שעשו ישראל אותו מעשה וכעם עליהם הקב"ה וכו' מיד עמד משה ובקש רחמים מלפניו שיתרצה להם וכו', ונתרצה להם הקב"ה שנאמר וינחם ה' על הרעה וגו' אף על פי כן היה בלבו עליהם שנאמר וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם, כיון שנעשה המשכן וכו' הלך משה והרכין אוזנו כמשכן וכו' אשמעה מה ידבר הא-ל ה' וכו', אמר הקב"ה למשה לשעבר היתה איבה ביני לבין בני שנאה ביני ובין בני תחרות ביני ובין בני, אבל עכשיו שנעשה המשכן אהבה ביני ובין בני שלום ביני ובין בני, הוי כי ידבר שלום אל עמו. ועיוין לזקה"ק בישמח משה (פרשת נשא) מה שהאריך בביאור הדברים בכמה אופנים.

אם כן לפי המבואר (חולין קמא. כ"מ ל תורה הא אין עשה) דעשה דטהרת מצורע הוה דוחה גם לאו ועשה דשילוח הקן משום דגדול השלום בין איש לאשתו עיי"ש,

יש ללמוד בקל וחומר לגבי עשה דמשכן שבא לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, דהוה דוחה לא תעשה ועשה דשבת, אי לאו דגלי קרא דשבת אל תדחה מפניה (וע"ע יבמות ו. תוד"ה ניגמר).

והנה לדעת רש"י (לא, יח) אין מוקדם ומאוחר בתורה, דמעשה העגל קודם לציווי מלאכת המשכן ימים רבים היה. אמנם ציוין בסוגריים שלדעת הזוהר (ויקהל קצה א) על הסדר נאמרו, וציווי הקב"ה למשה היה בארבעים יום ראשונים מרם עשותם העגל, וקודם רדתו מההר עשו העגל, ומשה לא הגיד לישראל ציווי המשכן עד למחרת יום הכפורים עיי"ש (ובאר החמה על הוודר שם בשם הר"ז שכן דעת רמב"ן, וכן שם בפרשת פקודי וכה א ד"ה וקב"ה אקדים). אם כן שפרשה זאת נאמרה קודם החטא הוצרך לומר שוב בפרשת ויקהל שאין מלאכת המשכן דוחה את השבת, כי לאחר שחטאו באותו מעשה ויצא הקצף הוה אמינא שנשתנה הדין, דעתה מפני שנדול השלום תהא מלאכת המשכן דוחה את השבת, על כן חזר עליו הכתוב דגם עתה אזהרת שבת קודמת למלאכת המשכן.

ב

אך את שבתותי תשמרו (לא, יג). יש לפרש מלשון (בראשית לו, יא) ואביו שמר את הדבר, והכוונה שישבו ויצפו על כניסת השבת. כי בנוסף למצות השבת יש מצוה מיוחדת של (שמות מז, ה) והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו, ואמרו חז"ל (שבת קז:): לעולם ישכים אדם להוצאת שבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו לאלתר, והובא להלכה בטור ושולחן ערוך (אור"ח רנ), ובמג"א (רנא ו) דאם לא ימצא לקנות אחר התפלה אזי יקנה ואחר כך יתפלל שזו מצוה עוברת וגם היא דאורייתא. דהכנה ליום השבת מיד בבוקר הוא חיוב תורה.

כך ראיתי אצל כ"ק אאמו"ר זי"ע, שבימות החורף היה מתחיל בהכנות מבעוד ליל, בליל ששי כבר הכין את הנרות במגורות התלויות (הענג לייכטער), כשהוא כבבודו ובעצמו טיפס ועלה על הכסאות להשים את הנרות בתוכם, ולא רצה לעשות על ידי משרתיו עושי דברו או בני הבית. וכבר בלילה היה ממהר בסעודתו, שעוד מעט מגיע יום השבת, כך שמבעוד ליל היתה קדושת השבת מורגשת בכל הבית. בבוקרו של יום הששי היה נכנס מדי פעם לבית המבשלות לזרו את אמי הרבנית ע"ה שהיום קצר, כשהוא חוזר ואומר בלבת קדשו: עוד מעט כבר צריכים להדליק נרות. ומה געני אבתריה כדור חושך ואפלה הוה, שאין השגה כזה בתבערת יקוד קדושת השבת.

אף בימות הקיץ בשעה אחד, או אחד וחצי, כבר ישב מלוכש בבגדי שבת ליד השולחן עם מפה לבנה פרוסה עליה, כמו בעצם יום השבת, כשכולו אחוז בשלחבת קדושת השבת.

בשנת תרע"ג חל יום טוב של ראש השנה בימי המישי וששי. וכ"ק אאמו"ר נזדרח מאוד בתפלת היום, והתחילו להתפלל בשעה שש, וציוה על הבעל תפלה (מוה"ר אלימלך ז"ל, שבערוב ימיו נסע לאמעריקא והיה חזן ושוחט) שלא יזמר כלל רק כפי ההכרח ובקצרה, מכיון שערב שבת היום.

לפני התקיעות עמד ודרש בקצרה (שלא כדרכו בקודש, שברוך כלל לא אמר דרשה קודם תקיעת שופר), ואלו תורף דברי קדשו: ת'קעו ב'חדש ש'ופר ראשי תיבות שבת, דכשחל יום טוב של ראש השנה דוחים את התקיעות מפני השבת, כי חששו חז"ל (ר"ה כט:)) הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאיין בתקיעת שופר גזירה שמא ימלטנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. הלא כל ישראל עומדים ומצפים ליום טוב של ראש השנה, שכל מזונותיו של אדם קצובים בו (ביצה טו, א), ובראש השנה יכתבון מי יחיה ומי ימות וכו', ביום זה תלויים ועומדים חיי איש ופקודתו שלו ושל אשתו ובניו, וכולם תולים תקותם בכח תקיעת השופר להשביט מדיינינו, ובכל זאת מחשש רחוק שאיזה יהודי עם הארץ יבא לידי חילול שבת, כל ישראל משליכים נפשם מנגד ואין תוקעים, יבא עלינו מה ובלבד שקדושת השבת לא תתחלל על ידי יהודי אחד. מסיבה זו מיהרנו היום בתפלה, הכל בחרדתינו למען קדושת השבת, שהנשים לא יתאחרו במלאכה עד הלילה ח"ו, על כן נזדרזנו לגמור בהקדם כדי שנוכל לקבל שבת כדת.

לסיום פנה בדברי מוסר אל בעלי בתי המזויגה, (שהיה להם אז נסיון בשמירת השבת, כאשר לפי חוק הממשלה נתחייבו לפתוח שעריהם ביום השבת, ובאם לאו היו מפקיעים הזכות מהם. וגשתרש היתר מכירה, באופן שהעמידו שם גברי שיעמוד וימכור, והיה אז לעזו ופקפוק שיש כאלו שעומדים עליהם להשגיח על הכסף וכדומה), ובכן אני אומר לכם הקרעטשמער"ם אם תשמרו שבת כדת וכדין, אז יהא לנו מצדקי בשמים על אשר מיהרנו בתפלות היום הזה, ותבא עלינו שנה טובה ומבורכת בזכות השבת אשר כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין (זוהר ח"ב פ"ב א). ובאם לאו, נמצא שלחנם מיהרנו בתפלות, ואז איני רוצה לומר איזה שנה תבא עליכם ח"ו.

אחרי דרשה קצרה הזאת התחיל מיד לתקוע בשופר, ומיהר מאוד בתפלת המוסף ככחצי שעה. ועד שעה אחד עשרה וחצי כבר גמרו את כל התפלה, וזה כשעתיים לפני שגמרו בבית המדרש של העיר. ומיד נמל ידיו לסעודת היום, ובשעה שתיים עשרה כבר גמר הסעודה וישב מוכן ומזומן ליום השבת.

*

בעוה"ר רבתה המכשלה במדינה זו שרדופים בעסקים ובמלאכת עבודה, להוסיף שעות על גבי שעות. וכפי שראיתי זאת לפני כחמש עשרה שנה, בעת שגרתי בתוככי העיר, שאף יהודים שומרי תורה וחסידים עמדו בעסקיהם עד לשעה

האחרונה, והגיעו בחפזן לביתם ובקושי הספיקו ללכת לבית המבילה לכבוד שבת, כשכל דעתם נתונה להרויח עוד חצי שעה ועוד רבע שעה של עבודה.

אמנם עמך ישראל צריכים, ועול הפרנסה קשה מאוד, אבל לו חכמו ישיבילו זאת שכדאי להפסיד קצת שכר עבודה למען קדושת השבת, וכדאי היא זכות השבת שכל ברכאין ביה תליין למלא להם הסרוגם. ובשום לב על זה מדוע לא יקדימו להשבות ממלאכתם כמה שעות, באופן שיהא להם זמן מרובה להכן עצמם לכבוד שבת כראוי וכנכון.

מי שיש לו קצת יכולת לא יעשה מלאכה בערב שבת אחר הצות, שעל פי האר"י ל (פרע"ח שבת כד) יש לשמור שבת ל"א שעות, והאר"ך בזה זקה"ק בבני יששכר (שבתות ב א-ג). וסדר השעות היא, תוספת שש שעות בערב שבת מחצות ואילך, ושעה אחת במוצאי שבת (בני יששכר שם אות ד, וע"ע שו"ת דברי יציב אור"ח קטו ו), ואם נודמן פעם שלא יכולים להקדים בכניסת השבת או משלימים השעות במוצאי שבת, אבל לכתחלה ממחרים לבא בחצות היום דערב שבת. ואז יש לו זמן לעסוק בתורה, דף גפ"ת במסכת שבת, או שולחן ערוך הלכות שבת.

במקום שיהא דואג על איבוד חצי יום עבודה, יתחזק בנקודת הבטחון דאין מעצור לה' להושיע בין רב למעט, ואם ישמור שבת כדת ישלח ה' את הברכה במעשה ידיו של חמשה וחצי ימי עבודה. כמה וכמה אנשים יש שמשקיעים הרבה עבודה ויגיעה ובסוף הכל הולך לטמיון, על זה נאמר (תהלים לד, יא) כפירים שעובדים קשה ככפירים ובכל זאת רשו ורעבו, ודורשי ה' לא יחסרו כל מוב בזכות שבת קודש. גם חשבון פשוט יעלה את המסקנא שכדאי להשקיע בשמירת השבת, אשר בזכותה יעזור לו השי"ת בפרנסה קלה, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך (אבות ב, ד) שלא יחסר לו דבר בגלל שמירת השבת.

ואיתא בספרים הקדושים (ישמח משה פרשת וישלח בפסוק ויאמר שלחני אופן הכי) דאף דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, זה רק על גוף המצוה, אבל על התכנה יש שכר בעולם הזה. ומכל שכן בהכנה למצות שבת קודש שבדין הוא שיטול שכרו.

*

בזה אמרתי בנותן מעם לשבח שחיוב ההכנה ליום השבת, והכינו את אשר יביאו, נרמז דוקא בפרשת המן. ובדרך הלכה יש לומר דקא משמע לן דגם בדבר הבא בידי שמים שייך הכנה, כמבואר ברש"י ותוספות (ביצה ב: ד"ה והיה). ובדרך אגדה ופשטות נראה שללמדנו בא דעל ידי הכנה לשבת זוכה לפרנסה מן השמים, כדבר שנאמר (שמות טז, ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו.

וכתב בנועם אלימלך (פרשת בשלח שם) פירוש הנני פירושו בדבר ההוה תמיד, כלומר שהשי"ת אומר מה שאתם אומרים שצריכים לפרנסה אני תמיד בכל

עת מוכן ומזומן לפרנס ולתת לכל איש מידי יום ביומו פרנסתו מהשמים, (וזה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, כאשר ירד הגשם מן השמים מאת הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות, כך נותן לכל איש ישראל די מחסורו, ברם דא עקא) וייצא העם ולקטו בו, פירוש אך כשאדם הוא מחוסר הבטחון ויוצא מהגדר הנכון והראוי (על פי דרכי התורה) לבטוח בה', ולקטו דבר יום ביומו פירוש צריך להתחדש אליו הלקיטה מחדש, כי אם היה בוטח בלב נאמן היתה פרנסתו מזומנת לו שלא בצער ועבדות כלל, כי אם כמטר הוזה ההולך שלא ביוגיעה, עבלה"ק.

ושמעתי מצדיק אמת על הא דאמרי אינשי שכםפ לא נופל מן השמים לתוך הכיס, דמאמר זה בשקר יסודו, דאכן קיימת מציאות כזאת. והביא ראיה מן התורה, כמעשה דיוסף עם אחיו כשהחזירו את הכסף שמצאו איש בפי אמתחתו, שם נאמר (בראשית מג, טז) ויאמר שלום לכם אל תיראו אליכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם, ברור שלא היה מהתל בהם בדברי הבאי שאינם לפי המציאות, אלא ודאי מוכח שיש אפשרות כזאת שהקב"ה נותן מטמון באמתחת האדם.

סח לי הרה"צ רבי ישעיה'לע [מקערעסטיר] זצ"ל שהיה פעם בצאנו יחד עם הרה"צ ר' הירש'לע מליסקא זצ"ל. וכידוע לא לן כסף אצל זקה"ק, ותמיד היה מבקש מאנשים. ואז פנה אליו זקה"ק בבקשה: ישעיה'לע אולי יש לך כסף להלוות לי. כמה הרבי צריך – שאל. כמה שיש לך – השיב זקה"ק. מיד רץ אל האכסניא שלו, וקיבץ את כל הכסף שברשותו כל פרוטה ופרוטה עד שנסתכם לכשש מאות רייניש (כי היה בחור בא בימים וחסך לעצמו עבור צורכי נדוניא), וחזר ומסר הכל לידי קדשו, באומרו: רבי זה כל הכסף שיש לי. זקה"ק שמח מאוד, ומסר מיד להגבאי ר' משה יהושע שיחלק לעניים.

כשחזר הרה"ק מליסקא לביתו, וגם הוא נסע אתו, נכנסו לקבל ברכת פרידה, ואחרי שהרה"ק ר' הירש'לע נתן פתקא לזקה"ק נתן גם הוא, כשהוא נחוש בדעתו שאם הרבי לא יזכור מענין החוב אז גם הוא לא יתבע. כשכבר היה בדרכו החוצה קרא לו זקה"ק ואמר: ישעיה הלא אני חייב לך כסף, תן לי את הכיפה שלך. והוציא זקה"ק קצת כסף מכיסו הגדול (כמו שסיפרתי כבר באריכות מענין הכיסים המיוחדים שלו בחלוקת הכסף שקיבל), ומבלי לספור נתנם בתוך הכיפה, ואמר: הנה לך את החוב שלך.

ואמר לי הרה"צ הנ"ל: השי"ת חונן אותי דעת ובצאתי החוצה לא פניתו למנות את הכסף, אלא הכיפה כמות שהיא עם מה שנתן לי הרבי הכנסתי לתוך כיסי. ומאז ועד היום הוזה (היה אז כבר זקן בן שבעים וכמה) בכל פעם שאני מקבל כסף אני מכניס לתוך הכיס הוזה, ובכל עת שאני צריך אני מוציא משם כמה שאני צריך, לא קרה לי אף פעם שהכנסתי את היר ולא מצאתי כסף.

כידוע שאף הוא בצדקתו לא היה מונה כסף, רוב פעמים כשבאו לבקש ממנו נתן מבלי לדעת מה הסכום שבידו, רק הכנים ידו בכיס ונתן כמה שהוציא. ובאמת לא היה לו צורך לנהל חשבון על מעותיו, מכיון שהיה לו כיס כזה שהברכה מצויה בו.

ודאי שאין באפשרות לחקות זאת. אם הרה"ק מצאנו נותן, והרה"צ ר' ישעיה' לע מקבל זאת בגודל מדת הבטחון שלו, אז אכן זוכים לדבר הכתוב ואלקי אביכם נתן לכם ממזון באמתחותיכם.

ומסופר על צדיק אחד שבביתו שררה דחקת ועוני, פעם אחת נכנס אחד מילדיו ובכה מרורות שהוא רעב מאוד ואין בבית לחם לאכול. בהיותו מרוד בעניונו, והפריע לו בקול בכיו, גער בו: מדוע אתה משקר, אין לי כסף לקנות לחם. אמנם הילד בשלו, ובכה מאין הפוגות שנפשו רעבה ואין בכוחו לסבול עוד. גם לו אביו: אילו היו דברוך נכונים, שאתה באמת כה רעב, היה השי"ת מזמין לי כסף לתת לך, ואם אין לי כסף סימן הוא שאינך רעב. פתאום ראה על השולחן מטבע של עשר גרייצר, לקח ומסר בידו ואמר לו עכשיו אני רואה שאתה באמת רעב.

מי שיש לו באמת אמונה ובטחון בהשי"ת זוכה לכך, אבל צריך שיהא דובר אמת בלבבו, ולא ישטה עצמו להיות כגונב דעת העליונה. על זה נאמר (ירמיהו ז, ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה', אך לא כשהוא מסדר לעצמו פרנסתו בדרכים שונים ומדמה בעצמו בטפשותו שבוטח בה', אלא והיה ה' מבטחו שהשי"ת יודע שהוא בוטח בו, וכשהוא משליך על ה' יהבו יתקיים בו (תהלים לד, יא) ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

כל המתבונן יראה נכונה איך שהשי"ת עוזר לבני ישראל ואינו עוזבם. רשעים ומשומדים לא מסוגלים להבין איך אפשר לשמור את השבת, לפי דעתם זה יום הריוח של כל השבוע, ומי שסוגר עסקיו בשבת מפסיד הכל, ובכל זאת רואים שליהודים שומרי שבת לא חסר דבר, מגדלים ומשיאים ילדיהם, ויש להם כל צורכם עד זיכולא בתרייתא. כי פרנסתם של בני ישראל היא ביד ה' שלא כדרך הטבע.

זה שהורה הכתוב והיה ביום הששי בבוקר והכינו את אשר יביאו... [חסר כאן]... הלא רואים בימות הקיץ, כאשר צריכים לנסוע אל בני המשפחה השרויים בקרית חוצות (קאנטרי בלע"ז) כולם בטלים ממלאכתם כל יום הששי, וכי לא תהא שבת מלכתא חשובה לו כבני ביתו, ומדוע שלא יודרו לכבודה כל השנה כולה בהכנה דרבה, שלא יאחר להגיע בבית המדרש בשעה שכבר אומרים לכה דודי, ועוד ירדם או יפקק באמצע התפלה רח"ל.

זה שנאמר אך את שבתותי תשמורו שתהיו יושבים ומצפים על השבת שלי, ולא שתהא השבת ממתנת עליכם הלילה. זה חיוב של תורה, שלא יהא מתעצל

בהכנותיו באומרו שעוד היום גדול, אלא כמה שעות לפני כניסת השבת יהא כבר מוכן ומזומן, ישב בבית המדרש מלובש בבגדי שבת ויאמר שיר השירים בהתעוררות, (ואל יתלה עצמו באילן גדול שאצל חסידים לא נהגו לומר שיר השירים, דודאי שזה יותר טוב ממה שילך במל), ללמוד הלכות שבת, לעבור על הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום כדת וכדין, עם פירוש רש"י, וגם כמה קטעים מדברי הרמב"ן, באופן שלא יכנס לשבת כבוד ריק.

ג

כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם (שמות לא, יג). וברש"י אות גדולה היא בינינו שבחרתי בכם, בהנחילי לכם את יום מנוחתני למנוחה. וצריך לדייק בכל אות שבדברי רש"י הקדוש, ולהבין מה נתכוין בדבריו.

הנה דברתי היום עם אחד בענין הרחת בשמים במוצאי שבת, שיש בזה שני טעמים. (א) להשיב הנפש שהיא כואבת מיציאת השבת (לשון הטור אור"ח רצז). (ב) משום אש גיהנם שמתחיל לשרוף ולהסריח (תוספות ביצה לג: ד"ה כי הויגן, ובב"ח על הטור שם). ושני הטעמים אינם מובנים בשכל פשוט ומגושם, דאין מרגיש חולשת הנפש בצאת השבת, ומי זה שכוחו יפה להריח אש של גיהנם בעולם הזה, דבוראי שלא היה שום אדם חוטא אלמלי היה באפשרות להרגיש את הגיהנם במוחש. ובאמת יש בזה סודות גדולות על פי קבלה, אבל בכל דבר יש גם נגלות התורה.

וראיתי בערוך השולחן (אור"ח רצז א) שכתב ואף על גב דכל אלו טעמים רוחניים מכל מקום כל נפש מישראל מרגיש בזה, וסימן מובהק לזה דכל איש ישראל במוצאי שבת מוציא את עצמו בהשתנות, ואף על גב דאיהו לא חזי מזלא חזא עכ"ל. פוק חזי מה שכתב גדול הסמוך לדורותינו, שלא נמנה על עדת החסידים, ואין אלו דברים הכתובים בספר של סיפורי חסידים אלא בספר הלכה, שכל אדם מרגיש בעצמו איזו חולשה עם צאת השבת ויש לו צורך בבשמים לתמכו ולסעדו (ספק רב אם במדינה זו היה כותב דברים כאלו).

וביאור הענין, דהנה כל אדם מורכב מגוף ונשמה, גופו כאן בעולם הזה, ונשמתו מעולמות העליונים. כידוע מאמרו של הרה"ק הרבי ר' בער זי"ע בפסוק (במדבר י, ב) עשה לך שתי חצוצרת חצאי צורות, וביארו דבריו (באגרא דכלה שם, ובני יששכר אדר מאמר ב דרוש ג) על נשמת האדם שמחציתה למטה בגופו ומחציתה נשאת למעלה, והם קשורים זה בזה.

על דרך משל ממה שרואים בזמנינו ששולחים אל מחוץ לחלל כלים הטסים שם, ומנהלים קשר עמהם מכאן, בלחיצת כפתורים כאן מנווטים את פעולות הכלי למעלה, מקשרים ומנתקים, מעלים ומורידים. כך להבדיל באלף אלפי הבדלות האדם הגשמי בארץ מתחת מקושר לחלקו הרוחני הנמצא בגבהי מרומים. וכשם שעל ידי

מעשיו כאן נעשה פעולות בעולמות העליונים, כך גם הוא בהיותו מקושר אל שרשו הוא מרגיש בנפשו מהנעשה שם, וכמו שראו אצל הצדיקים מעשים בכל יום.

ואם האדם מרבה לחטוא אז נפסק הקשר בין הגוף לנשמה, וזה ענין ונכרתה רח"ל, שכאילו נחתך ונקרע החוט המקשר בינו לשמים. וזה בחינת עם הארץ, שנותר כולו ארציות ללא שום חלק שמיימי, בלי קשר לעולמות העליונים ל"ע.

ואולם בשבת קודש מקבל כל אדם מישראל נשמה יתירה, אף זה שבימות החול נפסק הקשר מכל מקום ביום השבת הוא מקבל נשמה חדשה שזו עוד מקושרת בעולם העליון. במה דברים אמורים בשומר שבת כדת מהלל, אבל כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה (לא, ד), בהיות ומעיקר נשמתו כבר ניתק עצמו על ידי מעשיו הרעים, ועתה שגם את השבת חילל הרי הוא מאבד גם את הקשר עם הנשמה יתירה, ונמצא הוא מנותק וכרות לחלוטין רח"ל.

אם כן ודאי עמי הארץ אינם מסוגלים להרגיש ממרחק רב כזה, אבל מי שהוא מקושר לשרשו הוא מרגיש מה שנעשה שם, ובשעה שאש הגיהנם מתחיל לשרוף יש לו איזה הרגשה לא נעימה, וכן הוא נחלש עם הסתלקות הנשמה יתירה.

כמו כן בעצם יום השבת, כתב זקה"ק בבני יששכר (שבתות גה) שזה הוא לכל איש הישראלי שניות של שבת מתברכים יותר באורם מכל ימות החול לזה רב ולזה מעט, וכמדומה שהמבינים יודעים זה, עכלה"ק. שאור המאיר מנר שבת נראה ומורגש אחרת מאור הנר של כל השבוע.

כך גם רואים איך שהשבת לעונג ניתנה לישראל. אצל הרשעים הרפורמיים או פורקי עול בארץ ישראל, זה יום הכי קשה שבשבוע, אין להם במה לבלות את היום, וכל היום מתהלכים ברצוא ושוב אל חוף הים, ושאר ענינים, מרוב שעמום. לעומתם יהודי שומר תורה ומצוות ה' בעוזרו שכבר מיום המישי או רביעי עומד ומצפה לביאת השבת, כל בית ישראל וגם לרבות הנשים מרגישים שזה יום נעלה ומרום מכל השבוע, מנוחה ושמחה אור ליהודים, כזה יום שבתון יום מחמדים שאין כמותו בכל הימים. בו הוא מתייצב על עמדו, ומקבל חיות חדשה, בשירות ותשבחות להשי"ת, מעביר את הסדרה, בוחן את הילדים, כולו מלא חיות, ומצטער מאוד בצאת השבת על שהיום נגמר כל כך מהר.

מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים באמירת המזמורים דקבלת שבת, לכו נרננה, מזמור שיר ליום השבת. פסוקי דזמרה ונשמת וקריאת התורה. זו מתנה בידי שמים שלא ניתן לחקות בידי בשר ודם. הגויים לא מסוגלים להבין זאת, אי אפשר לתאר ולהמחיש להם מה זה עונג שבת. אצלם ביום חג רק מתהוללים ומשתכרים, ופורצים בתגרה וריב, ורבו כמו רבו חלליהם. הם כבר נערכים לפני כל יום חגא שלהם כמה יהיו מספר הנקשרים למות, הרוגי תאונות דרכים, או המאבדים עצמם לדעת.

ולא באלה חלק יעקב חבל נחלתו, שנותן להם להרגיש מעם קדושת השבת. האמנם שאין כל אחד במדרגתו של הקדוש בעל באר מים חיים וסידורו של שבת, שאמרו עליו שביום השבת היתה קומתו גבוהה מבכל השבוע.

ומסופר שפעם אחת היה בסכנת נפשות מפני עלילת הגויים, ואיש אחד עם הארץ גם ומגושם נתן נפשו להציל אותו, ומרוב הוקרה על פעלו הטוב פנה ואמר לו: יהודי יקר איזה גמול אני יכול לשלם לך, הבה ואברכך שתרגיש מעם בשבת קודש כמוני. ונפרד ממנו לשלום.

ויהי בבוקרו של יום רביעי נתלהטה רוחו בקרבו, והתרוצץ בביתו אנה ואנה כשכל הזמן הוא צועק בהתלהבות הידעתם ששבת קודש ממשמש ובא. ביום חמישי גברה בו ביותר ההשתוקקות, וביתר שאת ועוז ביום הששי, עד שחשבו שיצא מדעתו ל"ע. כליל שבת קודש היה מפוז ומכרכר בכל עוז כשהוא צועק שבת שבת קודש, ולא עלה על מטתו באומרו איך אפשר לישון והלא שבת היום. כך זה נמשך כל היום עד צאת השבת. ואז במוצאי שבת נרגעה רוחו, וכאיש אשר יעור משנתו התחיל להתבונן מה קרה אתו, עד שנזכר בכרכת איש האלקים.

מיד באו לפניו וביקשו ממנו שיסלק ממנו את ההרגשה, כי אין זה לפי כוחו. התנצל הרה"ק ואמר מה אעשה לא ידעתי שלא תוכל שאתו. לא עלתה בדעתו שאיש יהודי אינו ראוי לכך.

ואמרו על אותו אדם שאותו שבת אחד נתנה בו אותותיה למשך כל ימיו, כי מהרגשה קדושה זו נתהפך לבעל תשובה גמור.

ברור דלאו כל מוחא סביל דא, אבל כל יהודי מרגיש קצת קדושת השבת לפי מדרגתו. אין דברינו מאלו שמתנהגים כגויים למחצה ולשליש ולרביעי, אלא מיהודי ששם לב על קדושת השבת בהרגשת התרוממות, כשטובל במקוה ועולה ולובש בגדי שבת נעשה כבריה חדשה, בדיעה חדשה ומחשבות מזוככות, כשהוא מסתכל ורואה את כל העולם כמבט אחר לגמרי.

על זאת אנו משבחים ואומרים (שחרית לשבת) ולא נתתו ה' אלקינו לגויי הארצות וכו' כי לישראל עמך נתתו באהבה, דרך הם זוכים להרגיש מעם ביום מנוחה וקדושה, ובמנוחתו לא ישכנו ערלים מכיון שאצלם זה יהא יום אסון וצרה,¹ שכן השעמום יביא אותם לידי כל מרעין בישין. אשר על כן (פנהרין נח): נכרי ששבת חייב

(א) פעם בשיחת קודש בשולחן הטהור דליל שבת קודש, אמר כ"ק מרן זי"ע לפרש בנוסח התפלה ולא נתתו ה"א לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים, וגם במנוחתו לא ישכנו ערלים, רצ"ל המנוחה שלו, ביום המנוחה שהוא קובע לעצמו, גם כן אין לו מנוחה ושלוח.

מיתה, לפי שהוא אינו מסוגל לשבות ממלאכה, הוא רק ישתכר וירצה אנשים. רק לזרע יעקב אשר בחרת השבת הוא יום מנוחה ושמחה.

*

בדרך זה יבואר המדרש (הובא בתוספות חגיגה ג: ד"ה ומי כעמך) שלשה מעידין זה על זה ישראל ושבת והקב"ה, ישראל והקב"ה מעידים על השבת שהוא יום מנוחה, ישראל ושבת על הקב"ה שהוא אחד, הקב"ה ושבת על ישראל שהם יחידים באומות. ולפלא בנועם אלימלך (פרשת בראשית) שהביא הלשון הקב"ה וישראל והתורה.

ומבאר שם דזה האות וראיה מעמו ישראל הצדיקים, אשר אור שכלם ולבם רחב מאוד במעלות ומדות טובות עד אין קץ, אשר עינינו רואין מעלתם הגדולה מכל האומות וכו' עיי"ש. לפי דרכו בקודש כותב זאת על צדיקים גדולים בני עלייה, אך גם ביהודים פשוטים זה האמת לאמתו, דאין בנמצא גוי אחד בארץ שיהא לו רגש והשגה של איש יהודי ('א אידישע געפיעל און השגה'), כל מהלך מחשבתו ואורח חייו של יהודי שומר תורה ומצוות שונה לחלוטין משל גוי.

גוי הכי טוב אין לו השגה ככהוא זה במדות הטובות שבתוך בני ישראל, רחמנים ביישנים גומלי חסדים שקטים ועדינים, לאורך כל הגלות שנתערבו בגויים ועד עצם היום הזה לא נמצא יהודי רוצח נפש או שודד, (זולת אצל אלו שנקראים בשם יהודים כשבאמת הם צאצאי הגויים, ואין להם חלק בעדת ישראל, והם מהערב רב שנתערבו בנו בשנות הגלות המר הזה), כשקרה מקרה רצח אף פעם לא עלתה על דעת השוטרים לבדוק ולחקור אצל היהודים. רק הגויים באכזריותם מסוגלים להפקיר חייהם של מלוינו אנשים, רוצח המונים כמו היטלר ימש"ו או אפילו פחות ממנו יכול להיות רק אצל הגויים, ובשום אופן לא אצל מי שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב, שמדת הרחמנות טבועה בנפשותם, כמאמרם ז"ל (יבמות עט.) מדכתיב ונתן לך רחמים ורחמך.

וביותר אצל הצדיקים שלכם מלא רחמים על כל בריה שבעולם, עד שאינם מסוגלים להרוג זבוב, ואפילו על הגויים חסים ומרחמים, כדמצינו בנביא ישעיהו (טו, ה) לבי למוזב יזעק, וברש"י נביאי ישראל אינם כנביאי אומות העולם, בלעם היה מבקש לעקור את ישראל על לא דבר, ונביאי ישראל מתאוננים על פורענות הבאה על האומות עכ"ל.

מספרים העולם על הרה"ק רבי זאב מזבארוו זי"ע, שפעם אחת כשבת קודש אחר הצהרים ישב עם חסידיו בכיתו הצר, וכבר הגיע זמן סעודה והוא ישב עמהם ולא הלך ליטול ידיו, הגבאי ניסה כמה פעמים לרמוז שהשעה מתאחרת, אך הוא לא שעה לדבריו. לפתע ראו התול שעובר דרך שם ורץ החוצה, ומיד עמד ונטל ידיו. ונתברר שהחתול היה שוכב וישן להנאתו במקום החם שמעל גבי התנור

(‘פיעקאליק’), שם היו רגילים להטמין את החמין בתוך שמיכות, והרה"ק הבחין בכך, וחם שהמשמשים יעירו את החתול בעת שיבואו לקחת את המאכלים עבורו, לכן ישב והתמהמה כל הזמן בהיותו חם על צער בעלי חיים.

גם בדורות האחרונים ראינו אצל צדיקים הבחינה של ורחמיו על כל מעשיו. כדוגמא אספר מה שראיתי אצל דו"ר הגה"ק מוה"ר שלום אליעזר זי"ע ועב"י בהיותי אצלו בראש השנה (כמדומה שנת תרע"ט) בראצפערט. ביום א' דר"ה בבוקר ראיתי איך שהולך ובקושי משרך את רגליו לאורך החצר שליד ביתו נאווה קודש, שבקצהו היה רפת עם שתי פרות לצורך חלב שחלבו עבורו. נלויתי אליו בהיותי תאב לדעת לאן הוא הולך לעת כזאת, הוא שאל אותי מה רצוני, ועניתי שראיתי אותו הולך לכן אני הולך אתו, משראה שאני כרוך אחריו, פנה ואמר לי: בוא ושמע, עלה בלבי חשש שבהיות וכולם עסוקים ומרודים בראש השנה שמא ישכחו להשים אוכל לפני הפרות, לכן אני הולך כעת לבדוק אם מזונם מוכן לפניהם. זה היה ביום הקדוש של ראש השנה קודם התפלה, ועמדתי נבהל ונשתומם על מדת אהבת הבריות שלו, לחום על כל נברא של השי"ת. כהא דמצינו בחז"ל (ב"מ פה). יומא חד הוה קא כנשא אמתיה דרבי ביתא (מכבדת הבית), הוה שדיא בני כרכושתא (היו מוטלן שם בני חולדה) וקא כנשא להו, אמר לה שבקינהו כתיב ורחמיו על כל מעשיו.

על כל פנים כשרואים אורח חיים של בני א-ל חי, ומאידך גיסא מתבוננים לראות להבדיל בין טומאה לטהרה את מהלך החיים של גוי, מזה בלבד ניכר בעליל גדולת ויצר האדם. על זה אנו מבכרים בכל יום ברוך שלא עשני גוי, ולא תקנו לברך שעשני אדם ולא בהמה, כי אין בזה כל כך אסון כמו להיות גוי, ובברכת שלא עשני גוי כבר נכלל הכל, דיש בכלל מאתים מנה.

ומסופר על צדיק אחד שנחלה ונפל לעצבות ומרה שחורה ל"ע, ולא היה מסוגל להתחזק בשום דבר, רק בבוקר כשאמר ברכת שלא עשני גוי אז נתמלא שמחה וחרה והיה שש ורוקד כשעת"ים.

בזה ישראל מעידין על הקב"ה, כדברי רבה"ק הרכי"ר אלימלך זי"ע, בהתנהגותם הנבחרת רואים גדולת הבוחר בעמו ישראל באהבה שנתן בהם כזה לב רחום ומדות טובות ודרך ארץ, מה שאין במטבעיות של בני העולם.

על דרך זה ישראל מעידין על השבת, דכשרואים איך שיהודי מרגיש בנועם קדושת השבת, ניתן להבחין כי יום זה משונה מכל ימים על ידי המנחיל מנוחה לעמו ישראל בקדושתו.

זה הכוונה בדברי רש"י אות גדולה היא בינינו שבחרתי בכם בהנחילי לכם את יום מנוחתי למנוחה, שאצלכם דייקא היא למנוחה, ולא עשה כן לכל גוי, משומד

וכופר להכעיס, שאין מרגישים מעם בשבת קודש. עצם הדבר שיום מנוחתי היא לכם למנוחה היא עדות הכי חזקה על קדושת היום, ואות היא ביני וביניכם שבחרתי בכם ואני ה' מקדשכם.

*

בזה יש להבין מה שמבואר בפוסקים (משו"ע אור"ח רפה) בענין אמירת ויכולו מעומד משום שהוא עדות להקב"ה על מעשה בראשית, ולכאורה איך שייך להעיד בדבר שלא ראה. האמנם שהיו צדיקים, כגון רבה"ק הרבי ר' אלימלך ז"ע ועוד קדושי עליון שאמרו שעוד זוכרים ממעשה בראשית, אבל סתם אינשי דעלמא איך וכיצד עומדים להעיד (וע"ע שפע חיים לימים הנוראים ח"א עמ' רנח ואילך).

אלא ידע אינש בנפשיה, כשאחרי שבוע שלם בהרגשה של גשמויות וגסות, כשאך שעולה מטבילתו בערב שבת מרגיש עצמו כאיש אחר לגמרי, במבט שונה ומחשבות אחרות, שכבר לא יכול לסבול את התאוות, נמצא דמתוך עצמו הוא מכיר ויודע בקדושת השבת, ויכול לעמוד ולהעיד ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו וגו'.

כל אדם מישראל כשעוזר לו השי"ת הוא מכיר בעצמו, ויכול להניד בתורת עדות, שיום השבת משונה משאר ימות השבוע. מתוך שמרגיש בעצמו השתנות בכניסת השבת, וחולשה עם יציאת השבת, בזה הוא מכיר בעליל כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש, ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם, אות גדולה שאתם זוכים למעום ולהרגיש יום מנוחתי למנוחה.

כמדומני שכל יהודי פשוט, וכל ילד בישראל, אם ישאלו אותו איזה יום בשבוע הוא יומו הטוב, וראי שיענה שזה יום השבת יום מנוחה, שכל השבוע עומד ומצפה עליו, ואי לאו ההוא יומא מי יודע מה היה אתי.

ברם כאמור צריכים לעשות הכנה לזה, ככתוב והכינו את אשר יביאו. וכתב בנועם אלימלך (פרשת בשלח ד"ה והיה ביום הששי) שכל מי שעובד עבודתו לשמים וכוונתו לטוב כל ימי השבוע בכל מה שעוסק או לומד, אז בחיר הוא בשחקים ביום בא יום הששי נתלהב בקרבו אז הבהירות של יום השבת וכו', המעשה של ימי החול ברכו וקדשו ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו להרגיש את יום השבת קודש מיד בהתקרבו ביום הששי בבוקר וכו' עיי"ש בדבריו הקדושים. בקומו ביום הששי בבוקר אין דעתו נתונה על עסקיו, אלא תחלת דבר מסתכל בלוח מתי שעת כניסת השבת, וכל הזמן כאילו עומד על קוצים מפתח יום השבת שממשמש ובא, ובדריכה וצפייה מתי כבר יוכל לרוץ אל ביתו ולהתכונן לקראת יום השבת.

זה דבר הכתוב אך את שבתותי תשמרו כנ"ל מלשון צפייה, שעומד ומצפה לביאת השבת כמו שאדם מחכה לבנו יחידו שלא ראה אותו זמן רב. דבר זה אות הוא

ביני וביניכם לדורותיכם אות גדולה היא לכם, כי רק ישראל מרגישים בנועם קדושת השבת ומשתוקקים לקראתה, ולא עשה כן לכל גוי.

ובזה לדעת כי אני ה' מקדשכם, ופירש רש"י לדעת האומות בה כי אני ה' מקדשכם, היינו דאף הם רוצים לחקות תורת ישראל ולקבוע לעצמם ימי מנוחה וחג, ולא עלתה בידם, דהדעת והקדושה של יום שבת קודש אינה מושגת אלא לישראל עם קדושים, כי אני ה' מקדשכם.

על זה חזר ואמר ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם דייקא. וגם לכם להנאתכם ולטובתכם, בהרגשה נעימה שזה יום הטוב שלכם בחיים, עם מקדשי שבעי כולם ישבעו ויתענגו ממוכר.

בן יעזור השי"ת שנוכה לזה באמת להרגיש לכל הפחות משהו, מעין דמעין של קדושת שבת קודש, שנוכה באמת לדעת כי אני ה' מקדשכם, ובאופן שישאיר הארה לימות החול בבחינת תלמיד חכם שבתא דכול שתא, ונוכה במהרה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים, וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

תוכן הענינים:

- אזהרת שלא לומר בשבת לעשות מלאכת המשכן. משום חשש שמא יעבירו נאסר עליו גם לדרוש ביני המשכן.
- למה שחזר הכתוב לומר בפרשת ויקהל שאין מלאכת המשכן דוחה שבת.
- ליישב מה שהקשו דהא שבת עשה ול"ת. דהמשכן עשה שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, וגדול השלום. לכן נכפל הדבר בפרשת ויקהל אחר חטא העגל.
- בחיוב הכנה לקראת שבת. ומדרכי כ"ק אאמו"ר. סיפור כשחל ר"ה בשבת ומיהר בתפלה, ומהדרשה שאמר אז קודם התקיעות.
- תוכחת מוסר בזה שלא לרדוף אחר המלאכה ולבטח שבזכות השבת יתברכו מעשה ידיו. קבלת שבת מחצות היום. על הכנה למצוה יש שכר בהאי עלמא.
- חובת ההכנה לשבת נאמר בפרשת המן. לרמו שבזכות זה תהא פרנסתו קלה.
- בשם צדיקים ראיה מדברי יוסף לאחיו דיש אפשרות שכסף יפול מן השמים לתוך הכיס. סיפור מזה"ק מצאנו עם הרה"צ מוהר"י מקרעסטער.
- בטעם בשמים במוצאי שבת. האדם בעולם הזה מקושר בשורשו למעלה, וכשחוטא נפסק הקשר, ובשבת מקבל נשמה יתירה שמקושרת עדיין. לכן המחלל שבת ח"ו נכרתה נפשו.
- מחמת התקשרותו למעלה מרגיש באש הגיהנם, וכן מרגיש חולשה בהסתלקות הנשמה יתירה.
- ישראל קדושים מרגישים נועם מנוחת השבת, ולא כן הרשעים פורקי עול שהוא להם יום צרה. לכן נכרי ששבת חייב מיתה.
- סיפור מבעל באר מים חיים שבירך איש פשוט שירגיש כמותו טעם בקדושת השבת.
- ביאור המדרש שלשה מעידין זה על זה וכו'. שגדלות הבורא ניכרת מתוך מדותיהם התרומיות של עם ישראל שאין בכל הגוים. סיפור מהרה"ק מזבארו שחם על חתול. ומהרה"ק מוהרש"א מראצפערט שהלך בר"ה לבדוק אם יש זון לפרות.
- ממה שמרגיש בעצמו השתנות לטובה אחרי הטבילה בערב שבת, יודע להעיד על קדושתה ואומר ויכולו בתורת עדות.

לעילוי נשמת הרבני החסיד מוה"ר יוסף אליעזר בן הר"ר נפתלי ז"ל
נלב"ע ט"ז אדר תשע"ד לפ"ק – ת. נ. צ. ב. ה.
הונצח ע"י בנו הרב **נפתלי לענטשעווסקי** הי"ו

גליון זה נדבת הרב **ישראל יוסף פרערויא** שליט"א
משמש בקודש אצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
העומד לימינו בעבודת הקודש בכל עת ועונה
לרגל שמחת נישואי בתו שתחי'
עב"ג הבה"ח המו"מ בתויר"ש כמר אריה נ"ו
בן הרה"ח מוה"ר יוסף בנימין פריעדמאן הי"ו
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **אלי רייכמאן** הי"ו – מראשי מכונינו
לרגל שמחת פדיון נכדו מתתיהו נ"י אצל בנו הרה"ח מוה"ר שמעון נ"ו
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **מאיר זאלצער** הי"ו
לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המו"מ בתויר"ש כמר דניאל דוד צבי נ"ו
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **נפתלי אשר ישעי** מארגידעטען הי"ו
לרגל שמחת תגלחת בנו שמעון נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **יחזקאל יעקב טייב** הי"ו
לרגל שמחת תגלחת בנו ברוך נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **שלמה לעפקאוויטש** הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבן עקיבא יוסף נ"י
למו"ט ובשטומ"צ

גליון זה נדבת הרה"ח מוה"ר **ישעי נתן נטע הלוי זילבערמאן** הי"ו
לרגל שמחת הולדת הבת מאטיל ממלא שתחי'
למו"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שעיני איגוד חסידי צאנז

718.431.1055